

TIỂU LUẬN KỸ NĂNG LÀM VIỆC NHÓM

Mã lớp: SKD1102 – 13

Giảng viên: Phí Thị Thủy Nga

Tên sinh viên: Nguyễn Hoàng Dương

Mã sinh viên: B19DCCN153

Số điện thoại: 0982 763 201

Hà Nội – 2022

Đề bài

Câu 1: Anh/chị hãy nêu các lợi ích của việc lắng nghe trong nhóm? Phân tích các cấp độ lắng nghe và làm thế nào để lắng nghe hiệu quả?

Câu 2: Để lãnh đạo nhóm, người trưởng nhóm cần có kỹ năng gì? Những yếu tố nào làm cho một người nổi trội hơn những người khác để được chấp nhận làm lãnh đạo nhóm?

Câu 3: Chia sẻ trải nghiệm của anh/chị khi là thành viên của một nhóm, có những thuận lợi - khó khăn nào anh/chị đã trải qua và bài học nào được rút ra cho hoạt động nhóm trong tương lai.

Bài làm

Câu 1:

1.1 Lợi ích của việc lắng nghe trong nhóm:

a. Lắng nghe là gì, lợi ích của việc lắng nghe

Tác giả Stephen Covey từng nói: "Hãy hiểu người khác trước, rồi mới mong người khác hiểu mình".

Nghe là việc tưởng chừng như việc rất quen thuộc và hầu hết ai cũng chúng ta mỗi ngày đều nghe rất nhiều thứ âm thanh khác nhau. Tuy nhiên, khác với việc nghe đơn thuần chỉ việc con người bị động đón nhận âm thanh, lắng nghe là một quá trình chủ động, tập trung và cần sự kiên nhẫn, thấu hiểu, là một kỹ năng quan trọng cần được học tập, rèn luyện.

Lắng nghe đặc biệt quan trọng trong giao tiếp. Khi lắng nghe, có thể tạo ra liên kết, thiện cảm với đối phương, đồng thời nắm bắt được thông tin từ đó tư duy và trao đổi, khi đó việc giao tiếp sẽ đem lại hiệu quả cao; giải quyết vấn đề hiệu quả; hiểu hơn về đối phương.

Đồng thời, việc lắng nghe trong giao tiếp cũng sản sinh ra những kết nối về mặt cảm xúc, bởi lắng nghe không chỉ là việc nghe âm thanh mà còn có sự cảm thông, thấu hiểu, tôn trọng cảm xúc đối phương. Từ đó, đối phương sẽ có cảm giác được lắng nghe, được tôn trọng khi mình nói, gia tăng sự kết nối giữa người nói với nghười nghe.

Lắng nghe cũng là một trong những giải pháp để hạn chế việc cãi vã và tăng hiệu quả trong những cuộc tranh luận. Bởi khi tất cả đều nói mà không có người nghe ý

kiến đối phương thì cuộc cãi vã, tranh luận sẽ không thể giải quyết được vấn đề mà thay vào đó lại làm gia tăng cảm xúc khó chịu bởi cảm giác không được tôn trọng, đồng thời cũng không thể hiểu được mong muốn của đối phương.

Đặc biệt, việc lắng nghe bản thân mình cũng rất quan trọng. Mình cần hiểu bản thân muốn gì, cần gì, lắng nghe cảm xúc và cơ thể. Khi chính bản thân còn chưa rõ mình, thì sẽ rất khó để lắng nghe người khác và cho người khác cơ hội lắng nghe mình.

Qua đó, ta hiểu được lắng nghe là một kỹ năng rất cần thiết và quan trọng trong cuộc sống, cả về bản thân lẫn giao tiếp và làm việc xã hội.

b. Lợi ích của việc lắng nghe trong nhóm

Quyết định khả năng hình thành, duy trì, thành công

Khi thoạt động trong một nhóm, dù là một nhóm làm việc hay một nhóm bạn bè, việc lắng nghe quyết định khả năng hình thành cũng như duy trì đội nhóm đó. Cụ thể, khi các thành viên trong nhóm không thể lắng nghe nhau thì không thể hiểu, thông cảm, thậm chí khó cảm thấy được tôn trọng trong nhóm, nên rất khó để hình thành một nhóm như vậy; tương tự khi một nhóm đã hình thành nhưng các thành viên luôn không lắng nghe nhau thì rất dễ tan rã hoặc không thể cùng làm việc và không thực hiện được mục đích ban đầu. Trên thực tế, khi các thành viên lắng nghe và tiếp thu được không tin từ mọi người trong nhóm truyền đạt, các vấn đề sẽ được xử lý một cách tối ưu và triệt để.

Thấu hiểu các thành viên trong nhóm

Khi một người nói, chia sẻ cần có người lắng nghe những gì họ nói. Mỗi người đều có những ưu và nhược điểm riêng, vì vậy cần có kỹ năng lắng nghe, thấu hiểu và thông cảm cho những vấn đề, những khuyết điểm của họ cũng như những khuyết điểm của tập thể. Từ đó cùng nhau tìm cách giải quyết các vấn đề hoặc tìm cách khắc phục.

Hạn chế hình thành xung đột, hòa giải xung đột

Ngay bản thân mỗi người cũng có nhiều mâu thuẫn thì việc một nhóm nhiều người sẽ rất khó mà không có mẫu thuẫn, thâm chí sẽ có nhiều xung đột, mâu thuẫn. Bởi mỗi người có thể có những cách tiếp cận vấn đề khác nhau và giải quyết vấn đề cũng có thể khác nhau, và mỗi người cũng đều mong muốn bảo vệ ý kiến của bản thân. Vậy nên khi mọi người trong nhóm biết lắng nghe, mọi người có thể hiểu được ý kiến và khúc mắc của người khác, đồng thời khi lắng nghe cũng sẽ có thời gian suy nghĩ và

phân tích, vì thế sau đó sẽ đưa ra cách giải quyết, thống nhất vấn đề một cách nhanh chóng và hợp lý.

Bày tỏ sự tôn trọng và nhận được sự tôn trọng

Lắng nghe còn là cách mà ta bày tỏ sự tôn trọng của bản thân dành cho người khác. Không ai muốn trình bày một vấn đề mà không có người tiếp thu và lắng nghe, và sẽ cảm thấy ý kiến của họ không có giá trị với người khác. Khi ta dành sự tôn trọng với người khác thì cũng là cách để người khác tôn trọng mình.

1.2 Các cấp độ nghe: Nghe phót lờ

Là biểu hiện tồi tệ nhất của việc lắng nghe, thể hiện sự thiếu tôn trọng với cả người nói cũng như chính bản thân mình. Người nghe lúc này không lắng nghe mà hoàn toàn phớt lờ, không tập trung, làm việc riêng... bỏ ngoài tai những gì người nói đang truyền đạt.

Nghe giả vờ

Là khi người nghe không thực sự nghe những gì người nói đang truyền đạt, cảm thấy không cần thiết hoặc không muốn nghe. Tuy nhiên vẫn cố gắng tỏ ra mình vẫn đang lắng nghe một cách giả vờ vì phép lịch sự, vì sợ...

Nghe chọn lọc

Là khi người nói truyền đạt nhiều thông tin nhưng người nghe chỉ chọn lọc ra những thông tin nào là người đó thấy cần thiết, muốn nghe để tiếp thu và sẽ không nghe, không tiếp thu những thông tin họ thấy không cần thiết hoặc khác với quan điểm của họ. Ưu điểm của nghe chọn lọc là sẽ giảm bớt được lượng thông tin cần tiếp thu, và cần xử lý trong quá trình chọn lọc nên cũng sẽ nhớ được thông tin. Tuy nhiên nhiều thông tin có thể bị bỏ xót do chủ quan cá nhân hoặc cảm xúc.

Nghe chú tâm

Đây là một cấp độ cao của việc lắng nghe, bởi khi đó người nghe cần tập trung sự chú ý vào những gì người nói đang truyền đạt, đồng thời nắm bắt các thông tin trong đó và xác định thông điệp muốn truyền đạt, từ đó hiểu và lưu giữ thông tin. Việc nghe chú tâm rất quan trọng, đặc biệt là trong học tập và làm việc vì sẽ có thể hiểu rõ được nội dung, kiến thức, công việc.

Nghe thấu cảm

Nghe thấu cảm là cấp độ cao nhất của việc lắng nghe. Nếu nghe nghe đơn thuần chỉ là một phản xạ tự nhiên bởi giác quan con người thì lắng nghe, thấu cảm lại là một nghệ thuật. Khi ấy, người nghe không chỉ chú tâm nghe những gì người nói truyền đạt, tiếp nhận thông tin mà con cảm nhận những điều ấy, lắng nghe cả những điều không nói bằng lời. Người nghe tiếp nhận những gì người khác nói với một cái nhìn không đánh giá, không phán xét, một cái nhìn cảm thông và thấu hiểu, ân cần, động viên, một cách chân thành nhất.

1.3 Làm thế nào để lắng nghe hiệu quả?

Lắng nghe chân thành

Thay vì chỉ nghe những gì người khác nói, nên lắng nghe một cách chân thành, tiếp nhận một cách nhìn không đánh giá, không phán xét.

Đặt mình vào vị trí của người khác

Khi bản thân mình nghe một câu chuyện khác thường sẽ có suy nghĩ, cảm xúc theo cá nhân, áp dụng vào những kinh nghiệm mình có. Tuy nhiên cần đặt mình vào vị trí người khác để hiểu hoàn cảnh của họ và có một thái độ bình tĩnh, thông cảm, thấu hiểu họ.

Sẵn sàng giúp đỡ

Luôn có thái độ sẵn sàng nếu cần sự giúp đỡ, trợ giúp. Nhưng không nên cố gắng giúp ngay mà cần suy nghĩ một cách kỹ càng hoặc khi được nhờ, tránh đưa cách xử lý theo cá nhân hoặc quy chuẩn chung mà không nghe hàn cảnh của họ.

Thể hiện sự lạc quan

Mọi người luôn muốn chia sẻ với một người có thái độ lạc quan, tích cực. Nhưng tránh việc có thái độ "tích cực độc hại", bởi tiêu cực đôi khi không phải lúc nào cũng xấu và cần bài trừ hay sợ hãi. Việc bản thân chấp nhận cảm xúc mình đang có và tiếp nhận chúng sẽ có ích hơn việc luôn cố gắng tích cực. Dù vậy, hãy giữ cho mình một thái độ lạc quan, để hướng tới những điều tốt đẹp, may mắn.

Cho lời khuyên, nhưng vừa đủ

Chúng ta thường có xu hướng cho người khác lời khuyên, nhưng lại khó khăn khi giải quyết vấn đề bản thân, đây là tâm lý dễ hiểu và khá phổ biến. Vì vậy, trong việc lắng nghe, việc cho lời khuyên không phải lúc nào cũng nên làm. Tuy nhiên nếu được, nên đưa ra những lời khuyên chân thành và mang tính gợi mở, tích cực. Ví dụ thay vì nói: "Mọi người có thể làm thì bạn cũng có thể!", hãy thử đặt mình vào vấn đề của đối phương và đưa ra, chẳng hạn: "Mọi người có những điểm mạnh và điểm yếu khác nhau, bạn cũng có những điểm mạnh rất riêng. Cứ cố gắng hết mình để không nuối tiếc nhé!"

Câu 2:

2.1 Các kỹ năng cần có của nhóm trưởng

Sự tự tin:

Sự tự tin là yếu tố rất quan trọng để làm trưởng nhóm, vì chỉ khi bạn tin tưởng vào bản thân mình thì bạn mới có thể làm người khác tin bạn. Kể cả khi có được sự tin tưởng từ mọi người, nhưng bản thân lại không tự tin thì những niềm tin mọi người đặt vào bạn cũng sẽ dần mất đi.

Biết đồng cảm

Đồng cảm ở đây được hiểu theo nghĩa rộng hơn sự thông cảm, đồng cảm, đặt mình vào vị trí của mọi người; còn là sự thấu hiểu, thân thiện, biết quan sát, quan tâm.

Có khả năng lãnh đạo

Người lãnh đạo thì tất nhiên cần có khả năng lãnh đạo. Tuy nhiên, để hoàn thiện và trở thành một người trưởng nhóm tài năng thì luôn cần cải thiện thêm nhiều các kỹ năng bổ trợ như kỹ năng lên kế hoạch, kỹ năng tổ chức-kiểm soát, kỹ năng giải quyết xung đột, kỹ năng thuyết trình, kỹ năng quản lý thời gian, ...

Khi đó, người trưởng nhóm sẽ không chỉ có khả năng tổ chức và lãnh đạo 1 nhóm, mà còn lãnh đạo nhóm một cách thông mình và hiệu quả.

Có tầm nhìn

Có rất nhiều người đi theo một người lãnh đạo bời vì họ nhận ra được tầm nhìn của người lãnh đạo đó có thể đưa họ xa đến đâu. Một người lãnh đạo có tầm nhìn không chỉ lãnh đạo 1 nhóm giải quyết 1 vấn đề mà còn có một định hướng phát triển cho cả nhóm.

Để là một nhóm trưởng tài năng, đi cùng việc có tầm nhìn, định hướng tốt, người trưởng nhóm còn cần luôn luôn có mục tiêu và hết mình thực hiện vì mục tiêu đó, cố gắng đạt được những điều mà nhóm muốn hướng tới, chứ không chỉ lên kế hoạch không.

Có trách nhiệm

Người trưởng nhóm cũng cần là người có trách nhiệm, là người có được sự tin tưởng từ mọi người.

Luôn có trách nhiệm trong công việc của bản thân và cả nhóm, vì trên vai họ không chỉ có một mình mà còn có cả nhóm.

Luôn có trách nhiệm khi bản thân có lỗi và nhận lỗi chứ không phải vì là trưởng nhóm nên bỏ qua; đồng thời khi các thành viên trong nhóm có lỗi hay có vấn đề xảy ra, công việc chung không hoàn thành, nhóm trưởng cũng là người cần chịu trách nhiệm.

Ngoài ra, để là một người nhóm tưởng tài năng, không chỉ có biết nhận lỗi không mà còn phải biết đồng thời tìm hướng giải quyết vấn đề cho hợp lý.

2.2 Điểm nổi trội để được mọi người chấp nhận là lãnh đạo nhóm

Để một người được mọi người tôn trọng và chấp nhận là người lãnh đạo nhóm cần nhiều yếu tố, nhưng có 2 yếu tố quan trọng kỹ năng lắng nghe, thấu hiểu.

Kỹ năng lắng nghe là rất quan trọng, nó giúp người nhóm trưởng nhận được sự tin tưởng, sự tôn trọng từ mọi người xung quanh. Nhóm trưởng cũng hiểu được các thành viên trong nhóm, điểm mạnh, điểm yếu và những khúc mắc của các cá nhân và xử lý kịp thời.

Nếu kết hợp cùng khả năng quản lý, nhóm trưởng có thể phân chia công việc, nhiệm vụ một cách hợp lý cho các thành viên và có những căn chỉnh cần thiết cho phù hợp. Nhóm trưởng cũng lắng nghe những mong muốn, mục đích của cả nhóm cũng như từng cá nhân mà định hướng phát triển cho nhóm.

Bên cạnh đó, nhóm trưởng có thể không phải là người giỏi nhất trong tất cả mọi việc về mặt kỹ năng hay kỹ thuật, nhưng để là một nhóm trưởng tài năng, hãy luôn cho mọi người thấy sự cầu tiền và ham học hỏi của bản thân; đồng thời luôn cải thiện năng lực, trình độ của mình.

Câu 3:

3.1 Chia sẻ về việc hoạt động nhóm

Trong quá trình học tập và phát triển, em đã may mắn được tham gia và hoạt động trong nhiều đội nhóm khác nhau, từ nhóm bạn đến các nhóm học tập, các nhóm hoạt động ngoại khóa, các nhóm thực tập cũng như cả những nhóm khi đi làm,...; từ vai trò là cộng tác viên, thành viên, tổ trưởng đến một trưởng một nhóm, dự án cụ thể,... Tùy theo mục đích, quy mô của đội nhóm đó mà có những cách ứng xử, làm việc khác nhau. Bản thân em cảm thấy việc hoạt động theo nhóm là một trong những hoạt động thường xuyên và quan trọng trong việc học tập, làm việc và phát triển bản thân và công động.

Mọi người thường hay nói muốn đi nhanh thì đi một mình, nhưng muốn đi xa thì đi cùng nhau. Dù muốn hay không, mỗi chúng ta cũng nên có cho mình một đội nhóm để có thể cùng nhau phát triển và thực hiện những điều lớn hơn.

Tất nhiên bản thân ai cũng có những cái tôi riêng biệt và mong muốn khẳng định, thể hiện bản thân, dù ít hay nhiều, vậy nên thường hay có xu hướng làm việc theo cá nhân, đặc biệt là những người có kiến thức, kỹ năng cao thì càng có xu hướng

này. Dù vậy, bản thân em vẫn cảm thấy, khi mình không ngừng gia tăng phát triển bản thân theo cách tự học, mình nên học tập thêm cả từ tập thể, nhóm, bởi dù có những khó khăn nhưng giá trị đem lại cũng rất nhiều.

3.2 Thuận lợi, khó khăn

a. Thuận lợi

Khi có cơ hội được tham gia vào một đội nhóm tốt, việc làm việc nhóm sẽ có rất nhiều thuân lơi.

Được các thành viên khác hỗ trợ

Khi kiến thức của bản thân không đủ để thực hiện công việc, ngoài việc tự tìm hiểu còn được các thành viên khác trong nhóm có kinh nghiệm hơn hỗ trợ, tư vấn, định hướng, nhờ vậy mà công việc đi đúng hướng hơn và đạt kết quả tốt nhanh hơn. Về mặt kiến thức, kỹ năng của mình cũng được nâng cao.

Cùng nhau đẩy nhau lên trong công việc, cảm xúc

Việc chán nản, mất định hướng hay mệt mỏi là vấn đề khá thường xuyên gặp phải khi lượng công việc bắt đầu lớn, và các cá nhân nếu không có khả năng tự chủ tốt có thể dễ bị từ bỏ hoặc làm việc không hiệu quả. Vì vậy, khi có các thành viên trong nhóm hiểu và thông cảm, động viên và vực dậy mình lên.

Có trách nhiệm hơn

Khi bản thân làm việc một mình thì có thể chỉ ảnh hưởng đến bản thân mình khi không hoàn thành công việc, nhưng khi hoạt đọng nhóm, nếu không hoàn thành thì sẽ ảnh hưởng đến cả nhóm. Nên khi đó, bản thân mình không chỉ vì mình nữa mà còn vì những người xung quanh, tinh thần trách nhiệm được đẩy lên cao hơn.

b. Khó khăn

Về mặt khó khăn, nên nhìn nhận vấn đề theo 2 chiều, vì một vấn đề có thể là khó khăn nhưng cũng ẩn chứa trong đó là việc giúp cải thiện công việc

Mỗi người một ý kiến, nhiều ý kiến trái chiều

Một vấn đề thì có nhiều cách giải quyết khác nhau, và mỗi người thì lại có một cách giải quyết vấn đề khác nhau. Đôi khi các ý kiến lại trái ngược nhau từ đó nảy sinh ra nhiều xung đột, khúc mắc không được đồng nhất, nếu không xử lý hợp lý có thể gây xung đột các thành viên, thậm chí có thành viên không tiếp tục hoạt động vì suy nghĩ không thống nhất được.

Tuy nhiên, lợi ích của việc này cũng là một điểm mạnh nếu một nhóm biết xử lý. Nếu một nhóm không sôi nổi đưa ra quan điểm của mình và cùng phân tích các ý kiến đó thì dự án, công việc khó có thể phát triển được. Vì vậy, khi có nhiều ý kiến

được đưa ra và cùng nhau tranh luận thì vấn đề đó không những được giải quyết mà còn được giải quyết bằng cách tốt nhất.

Mỗi người có một cái tôi riêng

Mỗi người đều có mong muốn được thể hiện, khẳng định bản thân. Vì thế, khi một người tin tưởng vào ý kiến của mình thì sẽ bảo vệ ý kiến đó. Vấn đề nảy sinh khi nhóm có nhiều người và các thành viên có cái tôi quá cao và không quan tâm đến ý kiến của người khác, từ đó việc xung đột là khó trách khỏi. Trong trường hợp này, việc lắng nghe là cần thiết, vì khi muốn người khác hiểu mình thì cần lắng nghe để hiểu người khác trước, qua đó cảm thông và bình tĩnh thống nhất quan điểm với nhau.

Điều tích cực trong trường hợp này là khi một nhóm có những thành viên có tôi cao như vậy, nếu có thêm kỹ năng lắng nghe, mọi người sẽ luôn cố gắng bảo vệ quan điểm của mình, đồng thời cũng nhìn nhận ý kiến đó theo cả những mặt chưa tốt và được người khác chỉ ra, từ đó tìm ra ý kiến tốt ưu. Nếu như ai cũng quá nhu nhược và không dám bảo vệ ý kiến cá nhân thì mọi người khác trong nhóm cũng không có sự ti tưởng vào ý kiến đó.

Các thành viên trong nhóm quá trầm

Một trong những khó khăn khác là khi các thành viên quá trầm và không đóng góp ý kiến, tham gia vào quá trình xây dựng và phát triển công việc trong nhóm, thường chờ đợi công việc được phân để thực hiện một cách bị động. Vì thế nhóm trưởng khó có thể nắm được điểm mạnh yếu của các thành viên để sắp xếp, phân công công việc.

Khó để xây dựng sự kết nối các thành viên trong nhóm

Sự kết nối giữa các thành viên phụ thuộc vào mục đích của việc hình thành nhóm. Nhiều người thường nhầm tưởng việc kết nối, gắn kết giữa các thành viên là sự gần gũi, thân thiết. Tuy nhiên đó chỉ là khi nhóm đó được xây dựng trên mối quan hệ tình cảm, và nó có thể là sự kéo theo trong mối quan hệ công việc nếu có sự kết nối lâu dài và hòa hợp. Mỗi nhóm hình thành khác nhau lại cần những sự kết nối khác nhau. Dù vậy, việc có thể gắn kết được các thành viên dựa trên cùng 1 mục đích là khó và cần nhiều thời gian cũng như những ứng xử khéo léo từ trưởng nhóm và các thành viên trong nhóm.

Khó khăn trong sắp xếp thời gian

Khi mỗi người có một kế hoạch, thời gian khác nhau, việc sắp xếp được thời gian để cùng làm việc nhóm là khá khó khăn. Đầu tiên, cần tìm khoảng thời gian chung mà cả nhóm có thể cùng tham gia. Tùy vào tình huống có thể linh hoạt để có nhiều thành viên nhất có thể, hoặc nhiều thành viên chủ chốt tham gia nhất. Đồng thời, cần xác

định mục đích trước mỗi buổi họp để tiết kiệm thời gian. Trước đó cũng cần sắp xếp thời gian để mọi người có thể chuẩn bị nội dung trước buổi họp.

Khó để tìm một nhóm tốt

Cuối cùng, để có nhiều thuận lợi khi làm việc nhóm, cần chủ động tìm hoặc xây dựng một đội nhóm tốt. Một đội nhóm thì nên có bù trừ cho nhau và các thành viên có những điểm mạnh yếu khác nhau để hỗ trợ nhau. Vì vậy để tìm và xây dựng một nhóm tốt và đi cùng mình rất khó.

3.3 Những điều rút ra được

Thái độ quan trọng hơn trình độ

Nhiều người thường tự ti khi trình độ của bản thân không bằng nhiều người trong nhóm nên không dám đăng ký tham gia nhiều nhóm giỏi. Tuy nhiên, bản thân em thấy việc một người có thái độ tốt quan trọng hơn nhiều so với việc một người có trình độ tốt. Vì trình độ thì có thể cải thiện được và nâng cao, tuy nhiên thái độ thì rất khó để thay đổi, một người có thái độ tốt có thể dần nâng cao khả năng cũng như dần phù hợp với công việc của nhóm, nhưng nếu thái độ không tốt dù giỏi cũng khó mà có thể hòa nhập. Tuy nhiên yếu tố này cũng cần tùy vào nhiều tình huống khác nhau để đánh giá thêm.

Nên chủ đông, tích cực hoạt đông khi tham gia vào một nhóm

Dù là một người hướng ngoại hay hướng nội thì cũng cần tích cực khi hoạt động nhóm. Nếu được thì cố gắng tích cực nhận những công việc điểm mạnh của bản thân mình, chủ động trong công việc chứ không nên chờ đợi và bị động.

Cần có trách nhiệm

Cần có trách nhiệm trong cả khi làm việc và khi làm sai. Khi làm việc cần có trách nhiệm với bản thân và mọi người mà hoàn thành công việc của bản thân, không để ảnh hưởng đến toàn cảnh chung. Đồng thời khi làm sai, cũng cần sẵn sàng đứng ra chịu trách nhiệm cho những gì mình làm và sẵn sàng sửa lỗi, khắc phục vấn đề.

Tự tin, nhưng cũng cần khiêm tốn

Trong một nhóm, có nhiều người có những điểm mạnh khác nhau, có người có thể không giỏi một vấn đề này nhưng lại am hiểu vấn đề khác. Luôn khiêm tốn và học hỏi từ mọi người và cách nhanh nhất để có thêm nhiều kiến thức. Tất nhiên cũng cần tự tin để khẳng định rõ những gì mình cho là đúng, khi mình tự tin thì người khác mới có thể tin tưởng vào quyết định của mình.

Duy trì cảm xúc ổn định, sắp xếp thời gian hợp lý

Trong một nhóm công việc, nếu một cá nhân gặp lỗi hay vấn đề thì sẽ ảnh hưởng đến cả nhóm. Vì vậy những vấn đề về mặt cá nhân nên được hạn chế để ảnh hưởng đến nhóm nhất, ví dụ như cảm xúc cá nhân hay những công việc khác bị trùng chéo. Từ đó chúng ta cũng cần học kỹ năng kiểm soát cảm xúc và sắp xếp thời gian.

Không nhất thiết phải tham gia vào nhiều nhóm, nhưng nên biết cách làm việc nhóm

Nhiều bạn thường cảm thấy tự ti, mặc cảm khi không tham gia vào nhiều các nhóm, câu lạc bộ hay những hoạt động ngoại khóa. Tuy nhiên bản thân em cảm thấy việc đó đem lại được nhiều lợi ích, những không phải việc nhất thiết. Chúng ta hoàn toàn có thể không tham gia vào nhiều đội nhóm, mà tập trung thời gian tự học và tìm hiểu để nâng cao giá trị bản thân. Nhiều bạn có tích cách hướng nội, không quá hoạt bát hay tự tin nhưng có điểm mạnh là khả nhưng tìm tòi và luôn biết lắng nghe. Vì vậy, nên biết tận dụng điểm mạnh của mình khi làm việc nhóm, bạn không cần làm người nổi bật trong các nhóm, nhưng khi tham gia, luôn tích cực vì mục đích chung và luôn lắng nghe thì đó cũng đã rất tốt.